

Synagoga została zbudowana w 1927 roku na miejscu starszej drewnianej bożnicy. Podczas II wojny światowej, w 1941 roku Niemcy zdewastowali {gallery}synagoga_start{/gallery} synagogę. Po zakończeniu wojny przez wiele lat w głównej sali modlitewnej znajdowało się kino, a w sali kahalnej biblioteka.

Murowany z cegły, nieotynkowany budynek synagogi wzniesiono na planie prostokąta. Cały budynek jest przykryty blaszanym dachem. Na elewacjach zachowały się liczne dekoracje, m.in. gwiazda Dawida, data budowy bożnicy oraz gzyms. W części budynku widać powojenne przeróbki - dobudowano najprawdopodobniej przedsionek i podpiwniczenie z boku. Zmieniono także strop. Na przełomie lat 80. i 90. XX w. wymieniony został dach.

Synagoga była budowana w dwóch etapach, o czym świadczy rozczłonkowanie bryły budynku. W obszernym przedsionku znajdowała się sala zarządu gminy i administracja synagogi. W budynku był sąd kahalny oraz pomieszczenia dla kobiet. Część zachodnia była dwukondygnacyjna. Synagogę pokryto czterospadowym, blaszanym dachem. Sala modlitewna miała duże półokrągłe okna. Elewacja zewnętrzna wzbogacona była o elementy dekoracyjne takie jak: glify, gzymsy, gwiazdy Dawida, czy niewielki wykusz na ścianie południowo-zachodniej. Nieopodal synagogi mieszkał rabin, usytuowana była mykwa oraz niewielki prywatny dom modlitwy.

{gallery}synagoga{/gallery}

Przez wiele lat prowadzono rozmowy mające na celu przejęcie budynku przez Urząd Gminy. 6 grudnia 2011 wójt gminy Milejczyce podpisał umowę z warszawską Fundacją Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, dotyczącą zamiany gminnej nieruchomości za synagogę. Był to ostatni etap przejmowania tego budynku przez samorząd Milejczyc. W zamian gmina przekazała fundacji działkę leśną koło Miedwieżyk. Długo ważyły się decyzje, co do dalszych

losów budynku. Zostały podjęte dopiero po wydaniu zaleceń konserwatorskich przez PKZ w Białymstoku. W budynku utworzono Gminne Centrum Kultury (2023). Ma być miejscem spotkań dla mieszkańców, ich rodzin oraz wszystkich tych, którzy będą chcieli spotkać się z szeroko rozumianą kulturą (koncerty, przedstawienia, występy).

Synagoga po remoncie:

{gallery}synagoga_milejczyce2{/gallery}

Jednak ze względów finansowych remont budynku został rozpoczęty dopiero w 2022 roku. Przebudowano i zmieniono sposobu użytkowania budynku, w tym przebudowano i rozbudowano schody zewnętrzne, wentylację mechaniczną, instalację sanitarną, instalację c.o., zagospodarowano teren wokół budynku,wybudowano zbiornik na nieczystości płynne, utwardzono dojścia, dojazdy i miejsca postojowe dla samochodów osobowych. W drugim etapie inwestycji przewidziano zagospodarowanie terenu wokół synagogi, co trzeba uzgodnić z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a także kupno wyposażenia do budynku Gminnego Centrum Kultury, takiego jak krzesła, sofy, biurka, szafy. Usunięto dawny układ parkowy, wyrównano teren, a według założeń, na placu przy dawnej synagodze powstałyby ławki, oświetlenie oraz nasadzenia. W zamyśle jest utworzenie miejsca do odpoczynku pośród roślinności (drzew, krzewów). Wówczas zarówno budynek, jak i przylegający do niego park odzyskałyby dawny blask. W Milejczycach znajduje się również dawny [>>> kirkut, czyli cmentarz żydowski](#), na którym zachowało się kilka macew.

//